

ยุทธการเปิดฟ้า ปฐวิวัติ ๒๔๗๕

เพลิง ภูผา เรียบเรียง



เผยที่มาที่ไปและแนวความคิดของผู้ก่อการคณะราษฎร
ล้มระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เพื่อเป็นระบอบประชาธิปไตย

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

เพลิง ภูผา.

ยุทธการเปิดฟ้าปฏิวัติ ๒๔๗๕.--กรุงเทพฯ : บางกอก บুক, ๒๕๔๑.
๑๑๒ หน้า.

๑. ปฏิวัติ. ๒. ไทย--การเมืองและการปกครอง I. ชื่อเรื่อง.

๓๐๓.๖๔

ISBN ๙๗๔-๘๖๔๓๖-๓-๘

© สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามลอกเลียนไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือ
นอกจากจะได้รับอนุญาตจาก **สำนักพิมพ์บางกอกบุ๊ก**

ที่ปรึกษากฎหมาย	อนันต์ แยมเกษร น.บ., นศ.ม.
บรรณาธิการอำนวยการ	ฉัตรเฉลิม เฉลิมชัยวัฒน์
ผู้จัดการสำนักพิมพ์	สมบัติ สุทธิจิตร
บรรณาธิการบริหาร	ลาวัณย์ เฉลิมชัยวัฒน์
บรรณาธิการต้นฉบับ	สุรียา บุญยศิริชัย
ประจำกองบรรณาธิการ	ศิริพร พงศ์สันติวิภา สรिता ปรักโกมตม สุรรัตน์ เขินหลวง สุพรรณษา อินวงศ์
พิสูจน์อักษร	สุพัตรา กลีวัตร
ออกแบบปก	Evolution Art
ศิลปกรรม	โปรดคอมกราฟฟิค
พิมพ์	บริษัท โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค จำกัด

จัดพิมพ์  **สำนักพิมพ์บางกอกบุ๊ก**

จัดจำหน่าย  **บริษัท ไพลินบุ๊กเน็ต จำกัด**

๘๑ ถนนเสรีไทย แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๕๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๐ ๑๙๑๙ โทรสาร ๐ ๒๕๔๐ ๑๘๘๘

www.pailinbooknet.com E-mail : info@pailinbooknet.com

ราคา ๑๐๙ บาท

คำนำ

ก่อนที่คณะราษฎรจะทำการปฏิวัติในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ นั้น มีผู้สรุปถึงสาเหตุที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองไว้น่าสนใจ

ประการแรก ภาวะทางการเงินของประเทศอยู่ในสภาพไม่มั่นคง นับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๖ และโดนซ้ำด้วยสภาวะเศรษฐกิจของโลกที่ตกต่ำ มาเป็นลำดับ รัฐแก้ปัญหาด้วยการตัดทอนรายจ่ายปลดข้าราชการ เพิ่ม ภาษีอากร ทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย

ประการที่สอง บรรดาสามัญชนที่รับราชการมีความรู้ดีกว่า กลุ่ม เจ้าและพระราชวงศ์ผูกขาดอำนาจทางการเมือง มีอำนาจอิทธิพลในการ ปกครองเหนือกว่าเสนาบดี

ประการที่สาม การแบ่งชนชั้นที่มองเห็นชัดระหว่างเจ้ากับข้า ก่อ ให้เกิดรอยร้าวฉานทางจิตใจเกี่ยวกับสิทธิต่างๆ ที่เจ้ามีอยู่อย่างเหลือเฟือ แต่สามัญชนไม่มีหรือมีอยู่น้อยมาก

ประการที่สี่ มีสาเหตุมาจากอิทธิพลภายนอก อุดมการณ์ทางการเมืองประชาธิปไตยแบบตะวันตกได้แพร่หลายในหมู่ซึ่งได้รับการศึกษาต่าง ประเทศ จึงปรารถนาที่จะมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้ ทัดเทียมกับอารยประเทศ

กลุ่มของคณะราษฎรจึงมีเป้าหมายจะทำการปฏิวัติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนการคลังและการศึกษาให้เป็นไปตามครรลองใน

ระบอบประชาธิปไตย ที่ให้ประชาชนเข้าไปมีสิทธิ์มีเสียงในการปกครองประเทศ

เป็นเวลากว่าเจ็ดปีที่กลุ่มคณะราษฎรกระจายความคิดสู่กลุ่มชนในสาขาต่างๆ จนเป็นที่มาของ “ยุทธการเปิดฟ้า...ปฏิวัติ ๒๔๗๕” ของคณะราษฎรในการพลิกแผ่นดิน หรือทำการโค่นล้มระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ปราศจากการเสียเลือดเนื้อแม้แต่หยดเดียว ผิดกับบางประเทศที่ต้องบาดเจ็บล้มตายกันเป็นจำนวนมาก

เหมือนเช่นเคย “เพ็ญ ภูผา” ผู้สันตติกรรมการเมืองในอดีต เป็นผู้เรียบเรียงขึ้นอย่างสุดฝีมือ เชิญติดตามได้แล้วครับ

ปรารภนาดี
บรรณาธิการ



• สารบัญ •

ความคิดแห่งการเปลี่ยนแปลง	๗
คณะราษฎรเริ่มต้นที่ปารีส	๑๖
เป้าหมายและจุดประสงค์	๒๘
มุมมองของการเปลี่ยนแปลง	๓๘
๔ ทหารเสือกำลังหลักของการปฏิวัติ	๔๗
วางแผนปฏิวัติ	๕๖
๒๔ มิถุนายน ปฏิวัติเปลี่ยนแปลง	๖๕
ผ่านวิกฤตินองเลือด	๗๖
เสด็จนิวัตคืนสู่พระนคร	๘๖
วัดแห่งอรุณรุ่ง?	๙๗





ความคิดแห่งการเปลี่ยนแปลง

ในยุคของระบอบ “สมบูรณาญาสิทธิราชย์” โดยเฉพาะใน
ปลายรัชกาลที่ ๔ ทางรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนเชื้อพระวงศ์และ
ขุนนางได้ไปศึกษาวิทยาการของประเทศตะวันตก มีทั้งส่งไปศึกษายัง
ต่างประเทศและศึกษากันในพระราชสำนัก

ด้วยเหตุนี้...กระแสอารยธรรมและแนวคิดของด้านตะวันตก จึง
แพร่กระจายอยู่ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง...

คนที่ได้รับการศึกษาทั้งภายในภายนอกประเทศ เกิดความ
สนใจและกระตือรือร้นคิดถึงสาเหตุที่ประเทศตะวันตกมีความเจริญ
ก้าวหน้ามากกว่าไทย และได้พบว่า เป็นเพราะระบอบการปกครองที่
เปิดโอกาสให้คนที่มีความรู้ความสามารถได้เข้าไปบริหารประเทศ

บรรดาขุนนางที่จบการศึกษาจากต่างประเทศก็มีความรู้มากขึ้น



แนวความคิดศรัทธาในลัทธิเทวาลัทธิเสื่อมคลายลง!

เมื่อเข้าสู่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงครองราชย์ได้ ๑๘ ปี ใน พ.ศ. ๒๔๗๕ จึงมีขุนนางคณะหนึ่งจำนวน ๑๑ คน ที่ลี้ภัยไปศึกษาต่างประเทศทางยุโรป ได้รวมกันขึ้น บ้านที่ถวายเป็นความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรแก่พระเจ้าอยู่หัว มีสาระสำคัญพอสรุปได้ว่า

“อำนาจบริหารทั้งหมดตกอยู่กับพระเจ้าอยู่หัวเพียงพระองค์เดียว ย่อมเท่ากับมีทางสายเดียวที่จะปกครองประเทศ...เป็นของจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงการปกครองให้ไทยเรามีระบอบรัฐธรรมนูญ ถ้าเราหวังรักษาความอิสระ มิให้ชาติตะวันตกเอาเราเป็นเมืองขึ้น”

ในบันทึกของกลุ่มคนดังกล่าว ยังได้กล่าวหาพระองค์ทรงมีพระทัยอ่อนแอแก่เสนาบดีและข้าราชการที่เกียจคร้าน และการทรงเลือกแต่งตั้งเสนาบดีนั้นทรงเลือกผิดอยู่บ้าง ฉะนั้นควรจะมีการปกครอง โดยความรับผิดชอบร่วมของคณะเสนาบดี คือ คานินต (Carbinet) ซึ่งมีเอกอัครมหาเสนาบดีเป็นประธาน

อย่างไรก็ดี...ในบันทึกก็ยอมรับว่า ยังไม่ถึงเวลาที่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปสำหรับรัฐสภา บันทึกของขุนนางกลุ่มนี้ได้แถลงเรื่องอีกมากถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพูด การเขียน และการเสมอภาคของคนทุกชั้นในทางกฎหมาย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ มิได้ทรงลงโทษผู้ที่ถวายนบันทึกแต่ประการใด ทั้งที่การกระทำเช่นนั้นในระบอบสมบูรณา-



พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว



ญาสิทธิราชย์ เป็นความผิดถึงขั้นกบฏต่อราชบัลลังก์ เพราะพระองค์ทรงเห็นเจตนาดีต่อบ้านเมืองของคนเหล่านั้น ประกอบกับการที่พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่รับหน้าที่กษัตริย์

คือทรงปกครองบ้านเมืองไม่ใช่เพื่อพระองค์เอง แต่เพื่อประโยชน์ของราษฎร พระองค์จึงทรงตอบบันทึกนั้นว่า...

พระองค์ไม่เคยคิดจะหวงแหนอำนาจไว้เลย แต่ติดขัดสถานการณ์ขณะนี้ยังไม่เหมาะสม เพราะชาคนมีความรู้ความสามารถและความกล้าหาญ ที่จะทำหน้าที่กลุ่มนิติบัญญัติเพื่อถ่วงดุลอำนาจกับอำนาจบริหารที่พระองค์ใช้อยู่

อย่างไรก็ดี...มีผู้สันตทานกรณีด้านประวัติศาสตร์ทางการเมืองอย่างอาจารย์สุขุม นวลสกุล ได้วิเคราะห์สถานการณ์ในตอนนี้อยู่ในหนังสือ “การเมืองและการปกครองไทย” ความบางตอนว่า...

พระราชกรณียกิจบางประการของรัชกาลที่ ๕ ได้รับการวิเคราะห์ว่า ทรงสนับสนุนการปกครองแบบประชาธิปไตยเช่นการเลิกทาส การปฏิรูปการบริหารแผ่นดินและสนับสนุนการศึกษา ซึ่งถือเป็นรากฐานแนวความคิดแบบประชาธิปไตย นอกจากนี้พระองค์เคยตรัสว่า

“...ฉันจะให้ลูกอภิราชกุมารของขวัญแก่พลเมืองในทันทีที่ขึ้นสูราชบัลลังก์ในขณะสืบตำแหน่งกษัตริย์ กล่าวคือ ฉันจะให้เขาให้ปาลิเมนต์และคอนสติติวชัน”



ในบทวิเคราะห์ของอาจารย์สุขุมยังได้อ้างถึง **พระสารสาสน์ พลขันธ์** ในหนังสือ Thailand : My contry (พิมพ์ที่ประเทศญี่ปุ่น ค.ศ. ๑๔๙๐) ซึ่งระบุว่า ทรงมิได้ต้องการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ดังนี้...

พระองค์ท่านก็ไม่ผิดอะไรกับพระเจ้าแผ่นดินสมบูรณาญาสิทธิราชย์องค์อื่นๆ คือไม่สามารถปลีกตนให้ออกจากเส้นของการมีอำนาจสมบูรณ์ ถึงแม้จะเห็นความสำคัญในการปรับปรุงประเทศในวิทยาการเทคนิคต่างๆ ของชาวตะวันตก แต่ท่านก็เฝ้าฝักใฝ่อยู่ตลอดเวลาว่าจะสงวนอำนาจสมบูรณ์ไว้ได้อย่างไรเพราะ (ความกลัวจะเป็น) ผันร้ายอันนี้ ทำให้ทรงนำความก้าวหน้าในอารยธรรมมาสู่ประเทศ ก็ต่อเมื่อความก้าวหน้านั้นจะช่วยส่งเสริมและไม่ขัดขวางระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ของพระองค์!!

